

Literatúra

- BRTAŇ, R Bohuslav Tablic (1769—1832) Život a dielo Bratislava, Veda, vydavateľstvo SAV 1974 336 s
- DOLEŽEL, L Předběžny odhad entropie a redundance psané češtiny Slovo a slovesnost, 24, 1963, s 165—174
- HORECKÝ, J Využitie matematických metód v jazykovede Slovenská reč, 26, 1961, s 257—269
- KOLLÁR, J Slávy dcera Praha, Odeon 1971 270 s
- MATUŠKA, A Kollár tak isto a inak In Biografické štúdie 6 Martin, Matica slovenská 1976, s 87—89
- MISTRÍK, J Frekvencia slov v slovenčine Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1969 726 s
- SABOL, J — ŠTRAUSS, F Základy exaktného rozboru verša Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Šafaricanae Prešovensis Bratislava, SPN 1968 108 s
- SAMBOROVA, J Slowa i liczby Zagadnienia językoznawstwa statystycznego Wrocław, Ossolineum 1972, 196 s
- ŠAFAŘIK, P J Básnické spisy Vydal J Vilikovský Bratislava, Učená Společnost Šafaříkova 1938 470 s
- TABLIC, B Poezye II Vacov, vytlačil A Gottlieb, prv knihtačiteľ 1807 112 s
- TĚŠITĚLOVA, M Otázky lexikální statistiky Praha, Academia 1974 289 s

Interpretácia. Túžba po pravde

Vladimír Garjanski

Filozofická fakulta UPJŠ, Prešov

Príspevok sa zaoberá fenoménom interpretácie a vzťahu mužského a ženského hľadiska v texte Budeme ho analyzovať na základe interpretácie srbského esejistu Jovicu Aćina a poetky Natalie Dudašovej

Aćin rozpráva o svojej, respektíve Barthesovej túžbe Ide o fixovanie túžby (želania) Na pôžitok treba dvoch spisovateľa a čitateľa Medzi nimi je text, ktorý obaja tvoria a dopĺňajú Ale medzi spisovateľom a čitateľom existuje predovšetkým túžba po texte, význame, ktorý vyrába dobrodružstvo označujúcich Takto túžba vyrába text, dopĺňa ho a obohacuje

Aćin vychádza z Nietzscheho, čítanie (ktoré do seba stále zapája interpretáciu) nazýva filologickým omylom Aćin by chcel čítať text a zároveň ho ani trochu neinterpretovať! Takýmto spôsobom sa autor chce niečo dozvedieť o svojej vnútornej skúsenosti a niečo sa o nej naučiť Obsesia textom pre Aćina vzniká len vtedy, keď v procese čítania tuší o niečom, čo je totožné so

silou jazyka, ktorou jazyk nič neoznamuje, ale koná tak, akoby vrel všetko, čo jazyk nemôže povedať Túto Nietzscheho vzburu proti nepriamemu pohľadu Aćin akceptuje Treba však povedať, že sa snaží interpretovať text, ktorý mu poskytuje pôžitok

Aćin sa stavia k postoju M. Montaignea, že „nikto sa nikdy nenachádza vo svojom diele, lebo pre bytosť je príznačný pohyb a aktivita“, s nazorom, že výsledky tohto postoja ukazujú väčšiu prítomnosť esejistu v texte, než by tomu sám chcel veriť Esejista sa vždy vyhýba čitateľovi Podľa Aćina čitateľ sa ponára do diela, nachádzajúc v ňom to, čo nehľadal, aspoň nie vedome Samozrejme, že takýto autorov postoj nie je útekom od esejistického diskurzu Esejistický diskurz vládne jeho písaním Ale Aćin ako esejista nevie, „ako je možné artikulovať diskurz, ktorý by bol imanentný niektorému inému diskurzu? Práve tým, že prechádza na písanie (nechávajúč čítanie), kritik hovorí čosi, čo dielo, ktoré skúma, nehovorí, aj keď sa snaží povedať to isté, čo vrelavo samotné dielo Tým, že píše novú knihu, kritik odvoláva knihu, o ktorej hovorí Kým čítame, zapájame sa do pasívneho písania, do textu, ktorý čítame, pridávame, čo si v ňom želáme vidieť, alebo z neho vylučujeme to, čo si v ňom neželáme nájsť, kým existuje čitateľ, čítanie nie je imanentné“ (Todorov, 1986, s 8—9) Práve do takejto siete padol aj Aćin preferujúc svoje hľadisko, ktoré nie je podložené argumentačným diskurzom Na konci jeho knihy sa stáva spisovateľom, respektíve narátorom smrť Ona upovedomuje o živote, narodení, diele, písaní a smrti autora Namiesto argumentačného diskurzu v texte dominuje fiktívny diskurz Smrť rozpráva, že málokto vie o Aćinovi to, že pred niekoľkými dňami zahynul Stalo sa to počas snívania Smrť ho dlho poznala Ona vysvetľuje, že bol badateľom písania a jeho foriem a že si všimol niektoré detaily a prvky v súvislosti s textom Že pestoval kabalistickú dôveru k slovu Aćin rozmyšľal o strachu a nezmysle, čo bude, keď sa stanú základom ľudského sveta Písal preto, lebo bol radostný, zvedavý, v extáze, ako varovanie, v rozvrátenom stave Všetky tieto vety svedčia o fiktívnom diskurze, ktorý zároveň chce vysvetliť poetiku autora Takýto postup je príznačný pre postmodernú prózu Je zaujímavé, že smrť ako narátor nehovorí z pozície autority Je nespoľahlivým narátorom (unreliable narrator) Smrť opisuje, rozpráva, analyzuje autora J Aćina „Možno nemohol nepísať, lebo píšuc si predstavoval, že je niekto iný, alebo skutočne bol niekto, kto nechcel byť spisovateľom Pýtam sa, či je takéto písanie vôbec to, čo niekedy nazývali literatúrou alebo aspoň hmlistou myšlienkou o literatúre? Či preto túžil byť najkratším príbehom niekoho? Ozveňnou veršov? Nejestvujúcou literatúrou? Jeho epitaf Len zabudnutí budu zapamätaní v priestore mimo smrti“ Smrť sa pýta, či v tomto priestore (hrobka, urna, vietor) medzi výrazmi predchádzajúcich autorov žil alebo písal a neidentitu ich skutočných autorov chápal ako svoju údajnú identitu (Aćin,